

Co to jest budżet państwa?

Budżet państwa 2012*

Dochody 294 mld zł

- 2 mld zł przychody z Unii Europejskiej
- 29 mld zł inne przychody
- 40 mld zł podatek dochodowy od osób fizycznych
- 27 mld zł podatek dochodowy od firm
- 64 mld zł akcyza i podatek od gier
- 132 mld zł podatek od towarów i usług

* źródło: Ustawa budżetowa 2012

Deficyt budżetowy 35 mld zł

Wydatki 329 mld zł

- 86 mld zł rozliczenia różne, dotacje i subwencje
- 77 mld zł ubezpieczenia społeczne
- 43 mld zł obsługa długu publicznego
- 21 mld zł obrona narodowa
- 17 mld zł nauka i szkolnictwo wyższe
- 16 mld zł pomoc i polityka społeczna
- 14 mld zł urzędy i administracja publiczna
- 13 mld zł bezpieczeństwo publiczne
- 10 mld zł wymiar sprawiedliwości
- 8 mld zł transport i łączność
- 7 mld zł zdrowie
- 6 mld zł rolnictwo i łowiectwo
- 2 mld zł kultura i dziedzictwo narodowe
- 9 mld zł pozostałe wydatki

Budżet państwa to roczny plan dochodów i wydatków instytucji centralnych. Sejm uchwała corocznie budżet w postaci ustawy budżetowej. To najważniejszy – po Konstytucji – akt prawny. Tylko rząd przygotowuje budżet. Według Konstytucji RP budżet jest jedyną ustawą, wobec której prezydent nie ma prawa weta. Z drugiej strony, jeśli budżet nie będzie uchwalony w terminie, prezydent może rozwiązać parlament i ogłosić nowe wybory.

Wydatki budżetowe

Wydatki budżetowe szybko rosną, często w wyższym tempie niż dochód narodowy. Większe wydatki z budżetu są uzasadnione unowocześnianiem gospodarki, rozwojem regionów, budową dróg, infrastruktury, inwestycjami w ochronę środowiska, argumentami socjalnymi, zdrowotnymi, czy edukacyjnymi. Zwłaszcza na wydatkach socjalnych rządy nie oszczędzają.

Państwo jak rodzina

Budżet państwa powstaje identycznie, jak gospodarstwa domowego, tyle że w większej skali. Trzeba zaplanować przychody i koszty, oszczędzać, wyznaczyć wynik finansowy i zdecydować, skąd wziąć brakujące pieniądze albo na co wydać nadwyżkę. I zawsze lepiej mieć nadwyżkę niż żyć na kredyt.

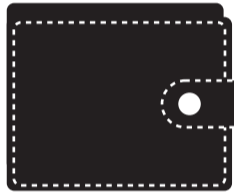
Na co idą nasze podatki

Państwo zbiera do budżetu podatki od obywateli, firm i instytucji. Podatki nakłada parlament. Środki z podatków finansują zadania państwa.

- Funkcje państwa:**
 - obrona narodowa
 - administracja
 - bezpieczeństwo
 - sądy i administracja
 - cele społeczne (edukacja, nauka, kultura, zdrowie, świadczenia socjalne)
- Interwencje w gospodarce:**
 - subwencje
 - dopłaty
 - wsparcie dla branż i regionów
 - obsługa zadłużenia zewnętrznego i wewnętrznego

Choć za usługi państwa nie płacimy bezpośrednio, to jednak nie ma darmowych obiadów. Na budżet składamy się wszyscy z podatków i opłat, a resztę rząd musi pożyczyć.

Deficyt budżetowy

Deficyt budżetowy to różnica między dochodami a wydatkami rządu w danym roku. Deficyt budżetowy z niedoborami samorządów i funduszy pozabudżetowych (np. FUS) tworzy deficyt sektora publicznego, także liczony w skali roku. Stan finansów publicznych jest tym lepszy, im deficyt jest niższy. Według kryteriów konwergencji deficyt sektora finansów publicznych nie może przekroczyć 3% PKB.

Skąd wziąć 35 mld zł?

Deficyt budżetowy pokrywają przychody z prywatyzacji (ok. 10 mld zł, wg MSP), z zysku NBP (8,2 mld zł, wg NBP), z obligacji i bonów skarbowych, środków z rachunku budżetu państwa w NBP i z innych źródeł.

Na początku kwietnia 2012 polski dług publiczny przekroczył 824 mld zł, czyli ponad 22 tys. zł na każdego Polaka.

suma pożyczek

rząd, samorządy lokalne i inne instytucje państwowe

Dług publiczny narasta przez lata z części deficytu budżetowego

dług publiczny Polski

22 000 zł na każdego Polaka

Dług publiczny to suma pożyczek zaciągniętych w przeszłości przez rząd, samorządy lokalne i inne instytucje publiczne.

Składniki długu publicznego

- wyemitowane papiery skarbowe - bonny i obligacje skarbowe
- zaciągnięte kredyty na inwestycje - np. budowę dróg, metra
- nieuregulowane zobowiązania jednostek budżetowych - np. szpitali
- zobowiązania instytucji i firm publicznych z tytułu orzeczeń sądów, gwarancji i poręczeń

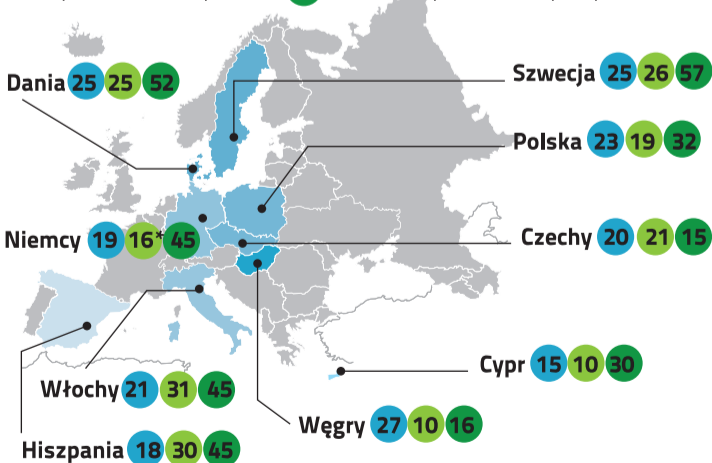
Na ile możemy się zadłużyć?

Dla określenia zadłużenia państwa, dług publiczny porównuje się do wielkości PKB. Zgodnie z Konstytucją RP, dług publiczny musi pozostać poniżej 60% PKB. Po przekroczeniu 60% PKB, rząd ma obowiązek zrównoważyć dochody i wydatki publiczne.

dług publiczny < 60% PKB!

Stawki podatkowe w Europie (w proc.)

Podstawowe stawki podatku VAT (od towarów i usług)
 Podstawowe stawki podatku CIT (dochodowy od firm)
 Maksymalne stawki podatku PIT (dochodowy od osób fizycznych)

* W Niemczech do podatku federalnego (16%) dochodzi podatek lokalny

W kraju i za granicą

Dług zaciągnięty przez państwo i samorządy w kraju to dług wewnętrzny, a u podmiotów zagranicznych – dług zagraniczny. Im wyższy dług, tym więcej odsetek i rat płać dłużnicy, czyli rząd i samorządy. Zatem część dochodów budżetowych trafia do pożyczkodawców: na obligacjach i bonach zarabiają wierzyciele (głównie instytucje finansowe i banki). Tracą za to podatnicy (osoby i firmy), którzy finansują dług publiczny.

Czy podatki w Polsce są wysokie

Podatki w Polsce są na średnim poziomie światowym. Syntetycznym wskaźnikiem wysokości podatków jest Dzień Wolności Podatkowej. To symboliczna data, od kiedy przestajemy pracować na rząd, a zaczynamy na siebie i na nasze rodziny.

Dzień Wolności Podatkowej wyznacza relacja wydatków publicznych do produktu krajowego brutto. W Polsce oblicza go Centrum im. Adama Smitha. Od kilku lat ten dzień przypada u nas w drugiej połowie czerwca - w 2011 roku to 24 czerwca.

Zapraszamy do udziału w konkursie rodzinnym z nagrodami!
www.fortunaradzi.pl
 Czy założyłeś już własny Klub Fortuny?
www.facebook.com/klubfortuny